

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повна назва вищого навчального закладу)

Кафедра всесвітньої історії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

проф. Хмарський В. М.

_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ

Рівень вищої освіти _____ (назва навчальної дисципліни)
третій (освітньо-науковий)

Спеціальність _____ 032 Історія та археологія
(код і назва спеціальності)

Інститут/факультет _____ історії та філософії
(назва інституту, факультету)

2020 – 2023

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Сучасні проблеми інтелектуальної історії» .

(назва навчальної дисципліни)

Розробник: Немченко Ірина Вікторівна, к.і.н., доцент кафедри всесвітньої історії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № 11 від “ 18 ” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Гребцова І. С.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від “ 22 ” вересня 2020 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Ковальський С.В.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 20 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Гребцова І. С.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 20 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Гребцова І. С.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	за вибором (студента)	
годин – 90	Спеціальність <u>032 Історія та археологія</u> (код і назва)	Рік підготовки:	
залікових модулів – 1		2-й	-
змістових модулів – 2		Семестр	
		2-й	-
		Лекції	
		16 год.	-
		Практичні, семінарські	
		14 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		у т.ч. ІНДЗ: - 20 год.	
		Форма підсумкового контролю: Залік	
ІНДЗ – <u>ДОПОВІДЬ</u> (вид завдання)	Спеціалізація (і): <hr/> (назва)		
	Рівень вищої освіти: <u>третій (освітньо-науковий)</u>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – засвоєння аспірантами сучасних підходів до вивчення інтелектуальної історії, зокрема історії англійської політичної думки XVII ст.

Завдання:

- розглянути сучасний стан та розуміння інтелектуальної історії;
- зосередитись на проблемах політичного гебраїзму, його сутності та проявів в англійській політичній думці XVII ст.;
- дослідити у дусі методик політичного гебраїзму теоретичну спадщину видатних політичних мислителів Англії XVII ст.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

Загальні компетентності: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК.08); здатність представляти результати наукових досліджень у вигляді звітів, доповідей на симпозиумах, наукових публікацій з використанням сучасних інформаційних технологій (ЗК.14);

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: вміння використовувати спеціальний інструментарій, необхідний для вивчення, аналізу та інтерпретації документів та інших джерел з історії окремих періодів та регіонів (СК.02); здатність до побудови тлумачно-інтерпретативних схем історичного наративу з використанням існуючих та власних теоретичних моделей в історичному та археологічному дослідженні (СК.03); орієнтуватися в основних етапах розвитку історичної науки з метою визначення місця історичних досліджень в генеральному руслі сучасної науки (СК.05); опанувати загальними знаннями відносно методології, інструментарію та питань широких діахронічних, тематичних та просторових перспектив світової історії від стародавніх цивілізацій до сучасності (СК.06); здатність орієнтуватися в головних поняттях та термінах історичної науки та критично оцінювати їх; опанувати методи роботи з історичними джерелам (СК.07).

Програмні результати навчання: Концептуальні наукові та практичні знання про новітні напрямки історичних досліджень, зокрема, місцевої історії, інтелектуальної історії, усної історії, просопографії тощо для розширення інформаційного простору в сфері історичних знань та формуванні суспільної свідомості (ПРЗ.01); уміння здійснювати моніторинг різних видів джерел наукової інформації відносно досліджуваної проблеми, визначати рівень об'єктивності фактологічної основи в різних видах джерел, оцінювати їх достовірність та репрезентативність (ПРУ.02); здатність дотримуватися відкритості до інших наук, включення до власного дослідження елементів та теорій соціальних, економічних, політичних наук тощо. Використовувати міждисциплінарні підходи (ПРК.01).

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати: еволюцію інтерпретацій історії політичної думки в західній та вітчизняній історіографії.

Вміти: характеризувати сучасний стан інтелектуальної історії в західній та вітчизняній науці, використати у власних дослідницьких розшуках сучасні підходи до вивчення історії політичної думки.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інтелектуальна історія: становлення та етапи розвитку

Тема 1. Історія ідей як науковий напрямок; класична інтелектуальна історія. Історія ідей в інтерпретації Артура Лавджоя. Концепція «Великого ланцюгу буття», її формування та розповсюдження у добу середньовіччя та раннього модерного часу.

Тема 2. Етапи розвитку інтелектуальної історії. Історія політичної думки як складова сучасної інтелектуальної історії. Контекстуалізм 60-х рр. XX ст. Вплив культурної антропології 70-80-х рр. на розвиток історії політичної думки. Характерні ознаки сучасних досліджень з інтелектуальної історії.

Тема 3. Трактатування інтелектуальної історії в сучасній українській науці. Українські науковці про предметне поле інтелектуальної історії та її місце серед гуманітарних дисциплін. Перша колективна публікація з проблем інтелектуальної історії – альманах «Ейдос», вип. 1.

Змістовий модуль 2. Політичний гебраїзм в англійській політичній думці доби революцій XVII ст.

Тема 1. Політичний гебраїзм як напрямок в сучасних дослідженнях історії політичної думки. Виникнення політичного гебраїзму на початку XXI ст. Заснування періодичного видання «Hebraic Political Studies». Політичний гебраїзм та відновлення класичної інтелектуальної історії. Вузьке та широке тлумачення поняття «політичний гебраїзм».

Тема 2. Англійська політична думка XVII ст. в світлі методик політичного гебраїзму. Біблійні образи та аргументація за доби «Пуританської революції». Роялістська політична думка. Роберт Філмер про походження державної влади від влади Адама над своїми нащадками. Вчення Р. Філмера про абсолютний державний суверенітет.

Тема 3. Критика «адамітської теорії» Р. Філмера представниками ранньовігської опозиції напередодні «Славетної революції». Олджернон Сідней та його «Дискурси про політичне правління». Біблійна аргументація у запереченні абсолютистських ідей. Джон Локк як критик політичного вчення Роберта Філмера. Старий Заповіт як ідейне джерело боротьби з Стюартівським абсолютизмом.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Інтелектуальна історія: становлення та етапи розвитку										
Тема 1. Історія ідей як науковий напрямок; класична інтелектуальна історія	10	4	-	-	6	-	-	-	-	-
Тема 2. Етапи розвитку інтелектуальної історії	14	4	2	-	8	-	-	-	-	-
Тема 3. Тракткування інтелектуальної історії в сучасній українській науці	10	2	2	-	6	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	34	10	4	-	20	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Політичний гебраїзм в англійській політичній думці доби революцій XVII ст.										
Тема 1. Політичний гебраїзм як напрямок в сучасних дослідженнях історії політичної думки	10	2	2	-	6	-	-	-	-	-
Тема 2. Англійська політична думка XVII ст. в світлі методик політичного гебраїзму	12	2	4	-	6	-	-	-	-	-
Тема 3. Критика «адамітської теорії» Р. Філмера представниками ранньовігської опозиції напередодні «Славетної революції»	14	2	4	-	8	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	36	6	10	-	20	-	-	-	-	-

ІНДЗ	20	-	-	-	20	-	-	-	-	-
Усього годин	90	16	14	-	60	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять
Не передбачені навчальним планом.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Етапи розвитку інтелектуальної історії	2
2	Трактування інтелектуальної історії в сучасній українській науці	2
3	Політичний гебраїзм як напрямок в сучасних дослідженнях історії політичної думки	2
4	Англійська політична думка XVII ст. в світлі методик політичного гебраїзму	4
5	Критика «адамітської теорії» Р. Філмера представниками ранньовігської опозиції напередодні «Славетної революції»	4
	Разом	14

7. Теми лабораторних занять
Не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Історія ідей як науковий напрямок; класична інтелектуальна історія [1, 2]	6
2	Етапи розвитку інтелектуальної історії [1,2]	8
3	Трактування інтелектуальної історії в сучасній українській науці [2, 3]	6
4	Політичний гебраїзм як напрямок в сучасних дослідженнях історії політичної думки [1]	6
5	Англійська політична думка XVII ст. в світлі методик політичного гебраїзму [1]	6
6	Критика «адамітської теорії» Р. Філмера представниками ранньовігської опозиції напередодні «Славетної революції» [2, 3]	8
	Разом	40

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій;
- [2] – опрацювання джерел та літератури;
- [3] – підготовка доповідей.

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Реферат на тему: «Сутність концепції «великого ланцюгу буття»
2. Реферат на тему: «Перша в Україні колективна публікація з проблем інтелектуальної історії – альманах «Ейдос», вип. 1.» (для випускників інших факультетів)

3. Доповідь на тему: «Внесок Квентіна Скіннера в розвиток сучасної історії політичної думки»
4. Доповідь на тему: «Критика Джоном Локком «адамітської теорії» Роберта Філмера»
5. Доповідь на тему: Політичний гебраїзм в творі О Сіднея «Дискурси стосовно правління»

10. Методи навчання

Програма курсу базується на застосуванні історичного, проблемно-хронологічного, історико-порівняльного, статистичного та інших методів історичного дослідження, а також на основі впровадження комп'ютерних систем навчання.

Пояснювально-ілюстративний метод: застосовується в лекційному курсі, як традиційно основний метод передачі студентам знань з історії середніх віків.

Метод проблемного викладання. Тематика лекцій має проблемну складову.

Евристичний метод. Під час самостійної роботи студенти відшуковують в навчальній та науковій літературі факти та самостійно роблять висновки.

Дослідницький метод. Використовується під час виконання ІНДЗ.

11. Методи контролю

Оцінювання реферату, доповіді, усних відповідей, проведення заліку.

12. Питання для підсумкового контролю

1. Інтелектуальна історія як напрямок в історіографії.
2. Класична інтелектуальна історія: А.Лавджой та його послідовники
3. «Кембриджська школа» в історії політичної думки: вивчення «текстів у контексті»
4. Еволюція інтелектуальної історії в останні 10-ліття ХХ ст.
5. «Просторе» тлумачення інтелектуальної історії
6. Сучасні українські історики про предметне поле інтелектуальної історії
7. Виникнення політичного гебраїзму як спроба відродження класичної традиції
8. Поняття «політичний гебраїзм» та його інтерпретації
9. Політичний гебраїзм в англійській політичній думці доби революції середини ХVІІ ст.
10. Роберт Філмер та його «адамітська теорія»
11. Абсолютистські погляди Р. Філмера, теорія державного суверенітету
12. Боротьба ранньовігської опозиції проти абсолютистської теорії
13. Олджернон Сідней як критик політичного вчення Р. Філмера
14. Джон Локк проти теорії Р. Філмера як апології Стюартівського абсолютизму

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Орієнтовний приклад для заліку

Поточний контроль		Підсумковий модульний контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2		
T1-2	T-3	60	100
20	20		

T1, T2, T3 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою
-------------------	--------	-------------------------------

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Дюпон-Мельниченко Ж., Ададунов В. Французька історіографія ХХ століття: навч. посібник для студ. гуманіт. ф-тів вищ. навч. закладів. Львів: Класика, 2001.
2. Навчальна програма курсу «Сучасні проблеми інтелектуальної історії».
3. Немченко І.В. Західноєвропейська суспільно-політична думка доби пізнього середньовіччя. Навчально-методичний посібник. Одеса, 2011.
4. Репина Л.П., Зверева В.В., Парамонова М.Ю. История исторического знания. М.: Дрофа, 2004.

15. Рекомендована література

Джерела

1. Локк Дж. Два трактата о правлении // Локк Дж. Сочинения: В 3 т. Т. 3. М.: Мысль, 1988. С. 137 – 261.
2. Locke J. Two Treatises on Government. A Critical edition with an Introduction and Apparatus Criticus by Peter Laslett. Cambr., 1960.
3. Filmer R. Patriarcha. URL: <http://www.constitution.org/eng/patriarcha.htm>
4. Sidney A. Discourses Concerning Government, ed. Thomas G. West (Indianapolis: Liberty Fund . 1996). URL: http://files.libertyfund.org/files/223/Sidney_0019_EBk_v6.0.pdf

Основна

5. Берк П. Нові підходи до історіописання. К.: Ніка-Центр, 2010.
6. Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Вип. І. Київ, 2005.
7. Лавджой А. Великая цепь бытия. История идеи. М.: Дом интеллектуальной книги, 2001.
8. Скиннер Кв. Истоки современной политической мысли: в 2 т. Эпоха Ренессанса и Реформации. М., 2018.
9. Яковенко Н. Вступ до історії. К.: Критика, 2007.
10. Hebraic Political Studies. 2005–2009. URL: <http://www.hpstudies.org/20/Issue.aspx>

Додаткова

1. Немченко І.В. К вопросу о ренессансных традициях в английской политической мысли XVII века: Олджернон Сидней и Роберт Филмер // Древнее Причерноморье. Вып. IX./ Глав.ред. И.В. Немченко. Одесса, 2011. С. 335–342.
2. Немченко І.В. Роберт Филмер и Олджернон Сидней: адамитская теория под огнем критики// Древнее Причерноморье. Вып. X. /Глав. ред.И.В. Немченко. Одесса, 2013. С. 463-470.
3. Немченко І.В. Игры контекстов: политическое учение Роберта Филмера в англофонной историографии// Стародавнє Причорномор'я. – Вип. XI. /Голов. ред. І.В. Немченко. Одеса, 2016. С. 379–385.
4. Репина Л.П. Что такое интеллектуальная история?// Диалог со временем. Альманах интеллектуальной истории (Под ред. Л.П. Репиной и В.И. Уколовой). - Вып. I.- М.: ИВИ РАН, 1999. С. 5-12.
5. Репина Л. Інтелектуальна історія сьогодні: методи, проблеми, перспективи // Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Вип. I. Київ, 2005. С. 89–106.
6. Melamed A. Is there a Jewish Political Thought? //Hebraic Political Studies. Vol.I. No1. 2005. P. 24–56.
7. Neuman K. Political Hebraism and the Early Modern 'Respublica Hebraeorum': On Defining the Field// Hebraic Political Studies. Vol.I. No1. 2005. P.57–70.
8. Pocock J. G. A. The Machiavellian Moment: Florentine Political Thought and the Atlantic Republican Tradition. Princeton: 1975, rept. 2003.
9. Political Discourse in Early Modern Britain / ed. Nicholas Phillipson and Quentin Skinner. Cambridge University Press, 1993.
10. Skinner Q. The Foundations of Modern Political Thought: Volume I: The Renaissance. – Cambridge University Press, 1978.
11. Skinner Q. The Foundations of Modern Political Thought: Volume II: The Age of Reformation. – Cambridge University Press, 1978.
12. Sommerville J. Politics and ideology in England 1603-1640. – London and New York: Longman, 1986.

16. Електронні інформаційні ресурси

- 1) Електронна бібліотека кафедри
- 2) Мережа Інтернет, зокрема такі ресурси, як: <http://gen.lib.rus.ec/> (Library Genesis); <http://www.bl.uk/> (Британська бібліотека); <https://archive.org/index.php> (Internet Archive), <https://www.academia.edu/> (Academia), <http://expositions.bnf.fr/index.php> (Національна бібліотека Франції), <https://www.loc.gov/> (Бібліотека Конгресу США), <https://www.wdl.org/en/> (World Digital Library), <http://warburg.sas.ac.uk/> (The Warburg Institute), <http://www.nationalarchives.gov.uk/> (Національний архів Великобританії), <http://www.brillonline.nl/> (Brill Academic Publishers), <http://medievalsourcesbibliography.org/index.php> (Online Medieval Sources Bibliography), http://www.gutenberg.org/wiki/Main_Page (Project Gutenberg), Средневековые исторические источники Востока и Запада (<http://www.vostlit.info/>) і т.ін.